

Budapestre vonatkozó ujságcikkek



Szerző:

Cím *Boldog Margit királykisasszony feltámadása*

Forrás:

Magyarország

Bp.

(Hely)

1922 VII 24

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Osztályozás

Tárgy

902.6

Hely

Margitsziget

Idő

'1922'

Személy

Boldog Margit királykisasszony feltámadása

Ma délután bemutatják a margitszigeti ásátások eredményét. — Rekonstruálják Boldog Margit templomát. — A sziget látogatói pusztítják a romokat

(A Magyarország tudósítójától.) Az Országos Magyar Régészeti Társulat ma délután tartja évzáró közgyűlését, amelyet margitszigeti kirándulással kapcsol egybe. Ez alkalommal Lux Kálmán dr. műegyetemi magántanár, társulati tag, számos magyar műemlék kiváló rekonstruálója, a margitszigeti legújabb ásátások eredményét mutatja be a helyszínen. A kiránduláson részt vesznek a Műemlékek Országos Bizottsága, sok archeológus, történelemtudós és képzőművész,

a társulat azonban mindenkit szívesen lát, aki az ásátások iránt érdeklődik.

Találkozás este hat órakor a margitszigeti romok mellett épült új kápolnánál.

Munkatársunk felkereste

Lux Kálmánt,

az ásátások irányítóját, aki kutatásairól a következő érdekes felvilágosítást adta:

— Amikor tavaly a Margitsziget rendezésére pályázatot írtak ki, magam is részt akartam venni benne és figyelmem elsősorban a romokra terelődött, amelyekkel behatóan akartam foglalkozni. Ezért Zielinszky Szilárdhoz, a Közmunkatanács elnökéhez fordultam s kutatásaimhoz támogatását kértem, amit ő készségesen meg is adott, elrendelve az ásátásokat a Közmunkatanács költségén. Ez a munka négy helyen folyt és a késő őszig húzódott. Elsősorban a volt régi franciskánus-templom alapjait tártuk fel, ezután a volt főhercegi kastély mellett a Premontréi-rend templomának romjait. Ezek a romok, amelyek közel hétszáz évesek,

Budapesten a középkori építkezésnek legjobban összefüggő maradványai. A kisméretű templom hajóját és faragott kőből épített félköríves szentélyét, ápszisát hoztuk napvilágra. Ezek körül kisebb épületek húzódnak meg, amelyeknek eredeti rendeltetését — sajnos — nem tudtam megállapítani, miután ennek felderítése az ásátásoknak olyan széles körre való kiterjesztését igényli, hogy az renkívül sok fa kizúsztatásával járna. Meg kellett tehát elégednem a templom teljes feltáráásával.

— Ásátásokat végeztem a Szent Domokos-rendi női kolostortól délre eső területeken is, ahol a meglehetősen kiterjedt zárda gazdasági épületeinek alapjai kerültek felszínre. Kutatásaim tulajdonképeni főcélja azonban

magának a domokosrendi apácakolostornak teljes feltárása volt, amellyel figyelemreméltó és renkívül értékes eredményt értem el.

Az újonnan kiásott romoknak egyik legnevezetesebb és legszebb része a tiszta faragott kőből épült u. n.

kutházmaradvány,

amely a kolostorudvar délkeleti szegletében szabályos nyolcszögleti alapokon emelkedik. A kutház a zárda refektóriumának (ebédlőjének) bejáró ajtaja előtt épült. Itt bukkantam rá a márvány szökőkút több érdekes darabjára, nevezetesen kettős kutmedencéjére. A felső medencéből az alsóba fiz. szobrászati munkával gazdagon diszitett vízköpőből állandóan esobogott a víz az alsó medencébe, itt végezhetők az

apácák étkezés előtti kézmosásukat. Ezt a kutház szökőkútjával és a körülötte levő kiasztromudvarral egyetemben, távlati képen mutattam be a nagyközönségnek a mostani jubiláris műcsarnoki tárlaton. A képen különben a zárda tornya és hajója is látható, magától értendően, rekonstruálva. Felszínre kerültek továbbá az összes alapfalak is, amelyekből a zárda egész beosztása megállapítható volt. A helyiségek közül különös figyelmet érdemel a konyha, régi, szabad tűzlapjával, a refektórium, a kapitulum (tanácskozóterem), a parlatorium (úrsalgó). Az emeleti szobák egyikében lehetett a közös dormitorium (hálóterem), továbbá az egyes cellák.

A fennálló falak túlnyomórészt az eredeti építési korból, IV. Béya korából származnak, aki tudvalevőleg leánya, Boldog Margit kedvéért emeltette a kolostort.

— Az ásátásoknak igen értékes lelete volt a Margit-korából származó fehér márványoltán csiszolt és saroklevélkével diszitett oszloplábazata. Számos nyomát találtam azonban az 1500 körüli építkezést, illetőleg kibővítési munkálatoknak is, ugyanis gazdag hálóboltozattal látták el a szentélyt és a templom hajóját, amelynek előzőleg vízszintes famennyezete lehetett. Azonkívül egy szép apácakórust építettek, amely alatt különösen szépen alakított kőoszlopokkal és bődös boltozatokkal felépített oratóriumot emeltek. Az oszlopok mellett számos oltárhely alapját tártam fel. Az oratórium ablakai a templom szentélye felé nyitak. Az oratóriumba csak a zárda felől volt bejárat, a templomtól látogató hívők nem láthattak bele, ez elkülönített hely volt az imádkozó apácák számára.

— A további kutatások folyamán megállapítható volt, hogy a zárda csak egy toronnyal rendelkezett, amelynek alsó része négyszögletű,

első része pedig nyolcszögletű volt. A harangház boltozatának záróköveit és a nyolcszögletes alapépítmény sarokköveit szintén megtaláltuk.

— Végtelenül fájlalom, hogy

a nagy fáradtsággal feltárt romok egy részét az idők viszontagságainak, másképp a sziget látogatói vandál pusztításának vannak kitéve. Tavaly óta egész területek mentek tönkre, ideiglenesen felállított és rekonstruált köveket mozdítottak el a helyükből és össze-vissza dobálták.

Egyesek ugylátszik erejüket próbálják ki a kövek és faragványok meglazításával és elmozdításával. Ezek a középkori emlékek állandó felügyeletet kívánnának meg. Remélem, hogy rövidesen ki tudom vivni ezt is és másik tervemet is,

a Szt. Margit-korabeli templom rekonstrukcióját,

ami nem is kíván olyan nagy anyagi áldozatot, hogy végrehajtására ne lehetne gondolni. Ezzel — úgy gondolom — csak meggyőztünk a Margitsziget történelmi jelentőségét s fokoztuk szépségét és érdekességét.